1.	**Наслов на наставниот предмет**	**Предметна програма од прв циклус на студии Менаџмент на ризик**			
2.	**Код**	**MGT380**			
3.	Студиска програма	Менаџмент и претприемништво			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно - институт, катедра, оддел)	Универзитет „Св Кирил и Методиј— во Скопје Економски факултет - Скопје			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	прв			
6.	Академска година /семестар	Трета година/Летен семестар	7.	Број на ЕКТС-кредити	7,5
8.	Наставник	Проф. д-р Александар Наумоски			
9.	Предуслови за запишување на предметот	-			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): По завршувањето на наставата и положувањето на овој предмет, студентите треба да бидат способни: • идентификуваат и категоризираат различни извори на ризик (пазарен, кредитен, оперативен, климатски); • добро да ја разбираат индивидуалтната и колективната аврзија на ризик, факторите и импликациите; • да дизајнираат процес на управување на ризици; • да го разберат местото и улогата на департманот за управување со ризици во организациската структура на претпријатието и улогата на менаџерот на ризици; • да го разберат значењето кое менаџментот на ризиците го има за акционерите и другите стеикхолдери • да научат како да носат најдобри деловни одлуки, каде што се остварува највисок принос за нивото на превземениот ризик; • да вршат мерење и процена на ризикот со примена на соодветни техники и модели (VaR, сценарио анализа, стрес тест итн.) ; • да применуваат деривативни инструменти како начин за справување со ризици (фјучерси, форварди, опции и свопови); • да го разберат климатскиот ризик и неговите импликации врз деловното работење.				
11.	Содржина на предметната програма: • Концептот на ризикот • Толеранција на ризик и премија за ризик • Диверзификација на ризици • Менаџмент на ризик • Стандарди за управување на ризик • Корпоративното управување и управувањето на ризикот • Организација на фунција за менаџмент на ризици во претпријатието • Управување на пазарниот ризик • Управување на кредитниот ризик • Управување на оперативниот ризик • Специфичности на управување на ризиците во финансиските институции				

<table>
<tr><td></td><td colspan="5">• Примена на деривативните инструменти во управувањето на ризиците
• Управување со климатскиот ризик</td></tr>
<tr><td>12.</td><td colspan="5">Методи на учење:
Предавања со презентации, интерактивни предавања, тимска работа,гостин на предавања, студии на случај, изработка и презентација на проектна задача</td></tr>
<tr><td>13.</td><td>Вкупен расположив фонд на време</td><td colspan="4">7.5 ЕКТС x 30 часови=225 часови</td></tr>
<tr><td>14.</td><td>Распределба на расположивото време</td><td colspan="4">60+30+30+15+90 =225 часови</td></tr>
<tr><td rowspan="2">15.</td><td rowspan="2">Форми на наставните активности</td><td>15.1.</td><td colspan="2">Предавања - теоретска настава</td><td>60 часови</td></tr>
<tr><td>15.2.</td><td colspan="2">Вежби (лабораториски, аудиториумски), семинари, тимска работа</td><td>30 часови</td></tr>
<tr><td rowspan="3">16.</td><td rowspan="3">Други форми на активности</td><td>16.1.</td><td colspan="2">Проектни задачи</td><td>30 часови</td></tr>
<tr><td>16.2.</td><td colspan="2">Самостојни задачи</td><td>15 часови</td></tr>
<tr><td>16.3.</td><td colspan="2">Домашно учење – задачи</td><td>90 часови</td></tr>
<tr><td rowspan="4">17.</td><td colspan="5">Начин на оценување</td></tr>
<tr><td>17.1.</td><td colspan="3">Тестови</td><td>60 бодови</td></tr>
<tr><td>17.2.</td><td colspan="3">Индивидуална работа/проект (презентација: писмена и усна)</td><td>30 бодови</td></tr>
<tr><td>17.3.</td><td colspan="3">Активност и учество</td><td>10 бодови</td></tr>
<tr><td rowspan="6">18.</td><td colspan="2" rowspan="6">Критериуми за оценување (бодови/ оценка)</td><td colspan="2">до 50 бода</td><td>5 (пет) (F)</td></tr>
<tr><td colspan="2">51 x до 60 бода</td><td>6 (шест) (E)</td></tr>
<tr><td colspan="2">61 x до 70 бода</td><td>7 (седум) (D)</td></tr>
<tr><td colspan="2">од 71 до 80 бода</td><td>8 (осум) (C)</td></tr>
<tr><td colspan="2">од 81 до 90 бода</td><td>9 (девет) (B)</td></tr>
<tr><td colspan="2">од 91 до 100 бода</td><td>10 (десет) (A)</td></tr>
<tr><td>19.</td><td colspan="2">Услов за потпис и за полагање завршен испит</td><td colspan="3">Реализирани активности</td></tr>
<tr><td>20.</td><td colspan="2">Јазик на кој се изведува наставата</td><td colspan="3">Македонски</td></tr>
<tr><td>21.</td><td colspan="2">Метод на следење на квалитетот на наставата</td><td colspan="3">интерна евалуација и анкета</td></tr>
<tr><td rowspan="6">22.</td><td colspan="6">Литература</td></tr>
<tr><td rowspan="4">22.1.</td><td colspan="5">Задолжителна литература</td></tr>
<tr><td>Реден број</td><td>Автор</td><td>Наслов</td><td>Издавач</td><td>Година</td></tr>
<tr><td>1.</td><td>Д-р Александар Наумоски</td><td>Менаџмент на ризик (учебно помагало)</td><td></td><td>2016</td></tr>
<tr><td>2.</td><td>Ентони Сандерс и Марша Милон Корнет</td><td>Управување финансиски институции – пристап за управување со ризик, 7мо издание (Превод во издание на Арсл Ламина – Скопје)</td><td>Mc Graw Hill</td><td>2010</td></tr>
<tr><td>3.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td colspan="5"></td></tr>
</table>

	22.2.	Дополнителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Michel Crouhy, Dan Galai, Robert Mark	The Essentials of Risk Management**,** 1st ed.	McGraw-Hill Companies Inc., New York	2005
		2.	James Lam	Implementing Enterprise Risk Management: From Methods to Applications	John Wiley & Sons, Inc. Hoboken, New Jersey	2017
		3.	Aswath Damodaran	Strategic Risk Taking: a framework for risk management**,** 1st edition	Wharton School Publishing, New Jersey	2008
		4.	John J. Hampton	Fundamentals of Enterprise Risk Management, Second Edition	Gildan Media LLC	2014